

Ny forskning:

SÅRBART DYRELIV: Når isen i Arktis smelter, forsvinner dyrenes økosystemer.

RASKEST OPPVA

Isen i arktiske strøk smelter raskere enn den globale oppvarmingen skulle tilsa. Ny forskning viser en skremmende mekanisme: Smeltevann fra isbreer tiltrekker seg varmt fjordvann. Dermed eskalerer isbresmeltingen.

AXEL SANDBERG
NTB

Forskerne i FNs klimapanel la ikke fingrene imellom da de presenterte sin klimarapport tidligere i høst. Mens man tidligere har trodd at en økning i gjennomsnittstemperaturen på opptil to grader vil være håndterbart for verdenssamfunnet, er bildet nå enda mer dramatisk.

Klimapanelet sier at vi må snu utviklingen før den globale temperaturen har steget med 1,5 grad, målt fra førindustrielt nivå. Og det må skje raskere enn man tidligere har trodd. Ifølge klimapanelet, som består av miljøeksperter fra hele ver-

den, har vi bare tiden frem til 2030 på oss til å kutte utslippene av klimagasser med mellom 40 og 50 prosent.

Et stort usikkerhetsmoment er imidlertid ismeltingen i arktiske strøk. Her har temperaturøkningen vært høyere enn i resten av verden. Og i verste fall kan ismeltingen gi større utslag på klimaet enn det klimareporteringen tar høyde for.

- Endringene i Arktis har skjedd raskere enn det man tidligere har klart å lese ut fra klimamodeller, sier Tore Furevik, direktør ved Bjerknessenteret for miljøforskning i Bergen.

Oppvarmingen i Arktis de siste 50 årene har faktisk vært mer enn dobbelt så rask som i resten av verden.

- Og sist vinter var den varmeste noen gang målt i Arktis. Mens september i år var blant de tre-fire varmeste septembermånedene, sier Furevik.

Påvirker økosystemer

Noe av det som gjør det vanskelig å trekke bastante konklusjoner om arktiske strøk, er at naturlige variasjoner i været fra år til år gir store utslag - som forsterket oppvarming eller lokal nedkjøling.

- Vi forstår imidlertid stadig mer av hvordan hav- og vindsystemene spiller inn på Arktis, og hvordan disse er med på å forsterke oppvarmingen, noe som igjen påvirker klimaet globalt. At Norge opplever mer ekstremvær, med både mye nedbør og tørke, har etter alt å dømme sammenheng med temperaturøkningen i Arktis, sier Furevik.

Blant dem som forsøker å forstå det sårbare arktiske klimaet, er isbreforsker Alistair Everett ved Norsk Polarinstitutt. Han fikk nettopp publisert en forskningsartikkel i det anerkjente